

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/9-2014/48.pdf>

2. Гривківська О. В. Забезпечення стратегічної конкурентоспроможності підприємств в умовах глобалізації економіки / О. В. Гривківська. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/2-2014/96.pdf>

3. Качмарик Я. Д. Економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності торговельного підприємства / Я. Д. Качмарик. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

4. Механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємства та його складові [Електронний ресурс] : офіційний сайт – Режим доступу: http://pidruchniki.com/16631116/ekonomika/mehani_zm_zabezpechennya_konk

УДК 338.43(477)

А.С. Шебуняєва
Науковий керівник к.е.н., доц. Н.О. Шквиря
Таврійський державний агротехнологічний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ УКРАЇНИ

Розглянуто сучасний стан розвитку молочного ринку України. Обґрунтовано стратегічні напрямки розвитку молокопереробних підприємств, що сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності молокопереробних підприємства та їх продукції на ринку.

Рассмотрено современное состояние развития молочного рынка Украины. Обоснованы стратегические направления развития молокоперерабатывающих предприятий, которые будут способствовать повышению конкурентоспособности молокоперерабатывающих предприятия и их продукции на рынке.

The current state of the dairy market of Ukraine is considered. Strategic directions of dairy companies that will promote the competitiveness of dairy enterprises and their products in the market are grounded.

Постановка проблеми. Молочна галузь займає важливе місце в структурі харчової промисловості України, є провідною ланкою у вирішенні продовольчої проблеми країни. Адже молоко, як один з головних базових продуктів харчування є важливою складовою здорового раціону людини [5]. Забезпечення населення молоком і молокопродуктами, тісно пов'язане з розвитком молочного ринку, кон'юнктура якого постійно змінюється, тому і виникає необхідність періодично аналізувати поточну ситуацію і перспективи розвитку даного ринку [1].

Мета дослідження. Розглянути сучасний стан розвитку молочного ринку України. Обґрунтувати стратегічні напрямки розвитку молокопереробних

підприємств, що сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності молокопереробних підприємства та їх продукції на ринку.

Основний матеріал дослідження. Розвиток ринку молока і молокопродуктів в Україні проходить у складних організаційно-економічних і фінансових умовах. Визначальною тенденцією на ринку молока України останні п'ять років було значне підвищення цін як на молочну сировину, так і на готову продукцію.

Молоко та молочні продукти традиційно займають досить високу питому вагу в раціоні харчування населення України, молочна промисловість Україна має значні потужності і налічує більше 200 підприємств, з них тільки половину можливо віднести до категорії великих [3]. Однак, за останні 20 років діяльності молокоперобних підприємств визначається рядом кризових тенденцій, пов'язаних насамперед із дефіцитом сировини, зростанням цін на молочну продукцію при одночасному зниженні платоспроможного попиту населення, формуванням несприятливої кон'юнктури світового ринку молокопродуктів.

Молочна продукція має пріоритетне значення в забезпеченні якісного харчування населення. Маючи високу ступінь еластичності по доходу, молочні продукти поступово займають все більшу питому вагу у видатках населення на продукти харчування [1]. Динаміка виробництва молока та молочної продукції представлена в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка виробництва промислового молока та молочних продуктів в Україні, тис.т.

Продукція	2009р.	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	у % 2013р. до 2009р.
Молоко оброблене рідке	769,6	801,4	890,8	909,3	946,2	122,9
Вершки	16	19,8	31,4	36,2	55,4	346,3
Масло вершкове	73,9	79	76,2	87,7	92,8	125,6
Сир свіжий і сир м'який	84,8	78,5	76,5	78,6	82,8	97,6
Сирі жирні	228,1	207	177,9	165,8	167,7	73,5
Продукти кисломолочні	492	479	460,7	486,136	525,6	106,8

Джерело: Розраховано на основі статистичної звітності Державної служби статистики України.

Проаналізувавши дані таблиці 1, простежується в 2009-2013 році збільшення виробництва більшості видів молочних продуктів. Так, виробництво молока, вершків і масла вершкового підвищилося на 22,9%, 246,3% і 25,6% відповідно. Незначно зменшилось виробництво сирів жирних, сирів свіжих і сиру.

Важливою характеристикою рівня розвитку молочного сектора будь-якої країни є виробництво молока на душу населення. У 2013 році споживання молока і молочних продуктів на 1 людину в перерахунку на молоко в країні склало 220,9 л на рік - це в 1,5 рази менше, ніж в Росії і в 3 рази нижче європейського рівня. Більше молока на душу населення вироблено в Данії - 873 кг, далі йдуть Нідерланди - 707, Білорусь - 683,

Швейцарія - 536 і Фінляндія - 426 кг. У цих країнах і високий рівень споживання на душу населення [4].

Розрахунки, свідчать про негативну тенденцію споживання молока і молочних продуктів, що становить майже половину від фізіологічної норми споживання і для більшості населення країни недосяжна мінімальна норма споживання молока та молокопродуктів. Це свідчить про значний потенціал розвитку ринку молока та молочних продуктів.

Висновки. Згідно з результатами аналізу ринку молока і молочних продуктів та умов функціонування підприємств, можна запропонувати розробку комплексу науково обґрунтованих економічних та організаційних заходів щодо підвищення конкурентоспроможності та розвитку підприємств молокопереробного комплексу, зокрема:

- підвищення якості сировинної бази за рахунок інтенсифікації виробництва на основі залучення вітчизняних та іноземних інвестицій;

- з метою забезпечення безпеки виробництва молока і молокопродуктів необхідно прискорити процес впровадження на молокопереробних підприємствах систем менеджменту, які побудовані відповідно до міжнародних стандартів;

- підприємства повинні розширювати свої портфелі, виводячи нові продукти з молочною або кисломолочною основою плюс додана корисність продукту;

- забезпечення взаємовигідних інтеграційних зв'язків «виробництво - переробка - збут» на основі комплексної державної програми розвитку молочної галузі.

Застосування на практиці можливих перспектив дозволить вітчизняним виробникам молокопереробної галузі не тільки забезпечити якісною продукцією населення України, а й вийти на зовнішні європейські ринки, а також стимулювати вітчизняних та іноземних інвесторів для діяльності у молокопереробній галузі.

Література

1. Волошина З. Молочники: труднощі як поштовх для розвитку / З. Волошина // Агробізнес сьогодні. – 2012. – № 6 – С. 48–49
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
3. Бондаренко В.М. Розвиток ефективного виробництва молока та його промислової переробки в Україні. / Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 61-64
4. Шубравська О.В., Сокольська Т.В. Розвиток ринку молока і молочної продукції: світові тенденції і вітчизняні перспективи. / Економіка і прогнозування. – 2008. – № 2. – с. 80-93
5. Лисенко А. М. Маркетингова система виробництва та реалізації молокопродукції. / Економіка АПК. – 2009. – № 6. – С. 62-66.